

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده علوم سیاسی، گروه مطالعات منطقه‌ای

پایان‌نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: خاورمیانه و شمال آفریقا

عنوان:

استراتژی امنیت ملی اوپاما با تأکید بر اسرائیل
و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران

استاد راهنما:

دکتر حسین دهشیار

استاد مشاور:

دکتر مجتبی مقصودی

پژوهشگر:

رامین مددی

تابستان ۱۳۹۳

تقدیم به

شهیدان و الامقام انقلاب اسلامی

که با خون پربرکت خویش، عزت و

عظمت جمهوری اسلامی ایران را

روزافزون نموده‌اند...

فهرست

۱	مقدمه.....
۴	فصل اول: کلیات
۵	۱-۱) بیان مساله تحقیق.....
۵	۱-۲) اهمیت موضوع تحقیق و انگیزه انتخاب آن.....
۶	۱-۳) هدف‌های تحقیق.....
۷	۱-۴) سؤالات و متغیرهای تحقیق.....
۷	۱-۵) فرضیه تحقیق.....
۸	۱-۶) تعریف اصطلاحات و مفاهیم کلیدی.....
۱۱	۱-۷) روش تحقیق.....
۱۱	۱-۸) قلمرو تحقیق.....
۱۱	۱-۹) پیشینه و ادبیات تحقیق.....
۱۴	۱-۱۰) روش گردآوری اطلاعات.....
۱۴	۱-۱۱) برآورد موانع و نوآوری‌های تحقیق.....
۱۵	۱-۱۲) سازماندهی تحقیق.....
۱۶	فصل دوم: مطالعات نظری
۱۷	۲-۱) رئالیسم.....
۲۵	۲-۲) رئالیسم تدافعی.....
۲۷	۲-۳) نظریه موازنه تهدید.....
۳۰	۲-۴) نتیجه‌گیری.....
۳۳	فصل سوم: استراتژی امنیت ملی اوپاما
۳۴	۳-۱) سیر استراتژی امنیت ملی ایالات متحده.....
۳۷	۳-۲) مبانی تئوریک استراتژی امنیت ملی آمریکا.....
۴۱	۳-۳) سند استراتژی امنیت ملی اوپاما.....
۶۹	۳-۴) چارچوب نظری استراتژی امنیت ملی اوپاما.....
۷۰	۳-۵) مبانی تغییر در استراتژی امنیت ملی اوپاما.....
۷۲	۳-۶) عناصر مهم استراتژی امنیت ملی اوپاما.....
۷۸	۳-۷) نتیجه‌گیری.....

فصل چهارم: روابط ویژه ایالات متحده و اسرائیل.....	۸۱
۱-۴) تشکیل رژیم اسرائیل.....	۸۲
۲-۴) روابط آمریکا و اسرائیل.....	۹۳
۳-۴) نتیجه‌گیری.....	۱۰۴
فصل پنجم: جایگاه اسرائیل در استراتژی امنیت ملی اوپاما.....	۱۰۶
۱-۵) اتحاد ایالات متحده با اسرائیل.....	۱۰۹
۲-۵) حمایت آمریکا از فرایند صلح میان اعراب و اسرائیل.....	۱۱۱
۳-۵) نتیجه‌گیری.....	۱۱۵
فصل ششم: جایگاه اسرائیل در استراتژی امنیت ملی اوپاما و تأثیر آن بر امنیت ملی ج.ا.ایران.....	۱۱۷
۱-۶) اتحاد ایالات متحده با اسرائیل و تأثیر آن بر امنیت ملی ج.ا.ایران.....	۱۲۱
۲-۶) حمایت آمریکا از فرایند صلح میان اعراب و اسرائیل و تأثیر آن بر امنیت ملی ج.ا.ایران.....	۱۲۹
۳-۶) نتیجه‌گیری.....	۱۳۲
نتیجه‌گیری.....	۱۳۴
منابع و مآخذ.....	۱۳۹

فهرست جدول‌ها

صفحه

عنوان

۵-۱: جدول میزان کمک‌های آمریکا به اسرائیل/میلیون دلار.....۱۱۰

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۲۹.....	۱-۲: نمودار عناصر تهدید در نظریه موازنه تهدید.....
۳۷.....	۱-۳: نمودار استراتژی‌های اصلی و فرعی ایالات متحده.....
۴۴.....	۲-۳: نمودار جهان فعلی از منظر استراتژی امنیت ملی اوپاما.....
۴۶.....	۳-۳: نمودار مبانی احیای رهبری آمریکا از منظر سند امنیت ملی اوپاما.....
۴۸.....	۴-۳: نمودار اولویت‌های امنیت ملی اوپاما.....
۵۰.....	۵-۳: نمودار تهدیدات امنیت ملی آمریکا در استراتژی امنیت ملی اوپاما.....
۵۲.....	۶-۳: نمودار عناصر ساخت منابع قدرت آمریکا.....
۵۴.....	۷-۳: نمودار اشکال تعامل در استراتژی امنیت ملی اوپاما.....
۵۹.....	۸-۳: نمودار عناصر توان ملی ایالات متحده.....
۶۱.....	۹-۳: نمودار ابتکارات دولت اوپاما در راستای پیشبرد منافع ملی.....
۶۲-۶۳.....	۱۰-۳: نمودار محورهای تحقق امنیت.....
۶۴.....	۱۱-۳: نمودار محورهای تحقق رفاه.....
۶۶.....	۱۲-۳: نمودار محورهای تحقق ارزش‌ها.....
۶۸.....	۱۳-۳: نمودار محورهای تحقق نظم بین‌المللی مطلوب.....
۸۷.....	۱-۴: نمودار روند رشد جمعیت اسرائیل.....
۹۰.....	۲-۴: نمودار حلقه‌های تهدید اسرائیل.....
۱۰۸.....	۱-۵: نمودار واژگان پرتکرار مرتبط با خاورمیانه در سند استراتژی امنیت ملی اوپاما.....

فهرست نقشه‌ها

صفحه

عنوان

۴-۱: نقشه فلسطین در خاورمیانه ۸۸

مقدمه

پایان جنگ جهانی دوم و تغییرات پدید آمده در صحنه نظام بین‌الملل، سرآغازی بر ورود و ایفای نقش فعال ایالات متحده در عرصه تعاملات منطقه‌ای و بین‌المللی محسوب می‌شود. در این راستا ظهور آمریکا بعنوان قدرتی مهم در سطح نظام بین‌الملل، منجر می‌شود تا استراتژی‌ها و سیاست‌های دولت ایالات متحده در کنار عملکرد و رفتار این کشور در بخش‌های گوناگون، اهمیت یافته و زمینه‌ساز تأثیرگذاری آمریکا بر موضوعات مختلف جهانی گردد.

استراتژی امنیت ملی بعنوان یکی از اسناد مهم و اصلی دولت آمریکا که توسط رؤسای جمهور این کشور منتشر می‌شود، دربردارنده راهبردها و سیاست‌های این کشور در موضوعات مختلف بوده و نقشه راهی برای نهادهای دولتی به منظور اتخاذ ابتکارات و اقدامات خود بر مبنای این سند، جهت دستیابی به اهداف کلان دولت ایالات متحده به شمار می‌رود.

باراک اوباما نیز ۱۶ ماه پس از تصدی پست ریاست جمهوری و در تاریخ ۲۷ می ۲۰۱۰، استراتژی امنیت ملی خود را با هدف توصیف محیط استراتژیک فعلی آمریکا، بیان دیدگاه‌های دولت خود نسبت به مسائل مرتبط با منافع و امنیت ملی این کشور و همچنین ارائه راهکارهایی به منظور رسیدن به جهان مطلوب منتشر نمود. در این سند علاوه بر تأکید در مورد لزوم نگاه هماهنگ و یکپارچه به سه عنصر اساسی دفاع، دیپلماسی و توسعه، محورهای مهمی مورد توجه و اشاره قرار گرفته که برخی از آن‌ها عبارتند از:

- لزوم احیای رهبری آمریکا
- پیگیری رویکرد چندجانبه‌گرایی، دیپلماسی بین‌المللی و اتحادسازی
- مبارزه با تروریسم با تأکید بر القاعده
- تقویت عناصر قدرت داخلی بویژه اقتصاد
- واقع‌نگری و پذیرفتن محدودیت‌ها
- بهره‌گیری از قدرت هوشمند در حوزه سیاست خارجی

➤ استفاده از مفاهیم جدید نظیر تعامل، مشارکت استراتژیک با سایر مراکز قدرت نظیر چین و روسیه، مداخله‌گزینشی و استفاده از اهرم نظامی بعنوان آخرین گزینه و ...

در این راستا منطقه خاورمیانه با توجه به اهمیت ژئواستراتژیک و ژئوپولیتیک آن، جایگاه برجسته‌ای در استراتژی امنیت ملی اوپاما داشته و از میان موضوعات متنوع ذکر شده در این حوزه، موضوع اسرائیل بعنوان یکی از کانون‌های مورد توجه دولت اوپاما در این منطقه متبلور شده است. اوپاما در این سند علاوه بر تعهد نسبت به حفظ امنیت اسرائیل و تأکید بر استمرار روابط ویژه میان آمریکا و این رژیم، بر روی فرایند صلح خاورمیانه نیز متمرکز شده و راهکار خود را برای حل این بحران بر مبنای «طرح دو دولت» توضیح می‌دهد.

ذکر این نکته در این قسمت ضروری به نظر می‌رسد که آمریکا در این استراتژی، امنیت ملی اسرائیل را بخشی از امنیت ملی خود پنداشته و بر این اساس می‌توان گفت که از دیدگاه این رژیم به مسائل منطقه خاورمیانه نگریده است. بنابراین علی‌رغم رویارویی‌هایی که پس از وقوع انقلاب اسلامی در ایران، میان جمهوری اسلامی و ایالات متحده وجود داشته، اسرائیل نقش برجسته‌ای را در شکل دادن به مناسبات این دو کشور و استمرار دشمنی میان آن‌ها ایفا نموده است. با مرور تهدیداتی که اوپاما در استراتژی امنیت ملی خود، آن‌ها را به جمهوری اسلامی ایران نسبت داده، بخوبی روشن می‌شود که بخش عمده‌ای از این تهدیدات شامل برنامه هسته‌ای، حمایت از تروریسم و تضعیف فرایند صلح خاورمیانه، متأثر از ادراک این تهدیدات از سوی اسرائیل می‌باشد. این موضوع به روشنی گویای این نکته است که هرگونه اتحاد و روابط ویژه میان اسرائیل و آمریکا، تأثیرات گریزناپذیری را متوجه امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران می‌سازد. کماینکه بر مبنای جایگاه اسرائیل در سند استراتژی امنیت ملی اوپاما، تهدیداتی در دو حوزه سیاسی و امنیتی و در موضوعاتی از جمله ایران‌هراسی، محدودسازی قدرت منطقه‌ای، تضعیف قدرت داخلی و ... علیه امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران مطرح شده است.

بر این مبنا و با توجه به جایگاه استراتژی امنیت ملی اوباما در تنظیم رفتار دولت آمریکا در بخش‌های مختلف، بر آن شدیم تا در این پژوهش پس از واکاوی این سند، جایگاه اسرائیل را در این راهبرد مورد مطالعه قرار داده و بر این اساس، تأییراتی را که متوجه امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران می‌شود، احصا نماییم. از آنجائیکه تاکنون مطالعات مربوط به روابط آمریکا-اسرائیل و تأثیر آن بر جمهوری اسلامی ایران، از دریچه استراتژی امنیت ملی ایالات متحده بویژه در مقطع کنونی و پس از انتخاب اوباما بر مسند ریاست جمهوری صورت نپذیرفته، این اثر می‌تواند گامی نخست در این عرصه به شمار آید.

لذا این پژوهش در ۶ فصل به همراه جمع‌بندی، نتیجه‌گیری، لیست منابع و مآخذ و مجموعه‌ای از نمودارها، جداول و نقشه‌ها سازماندهی شده است. فصل اول به کلیات اختصاص داشته و در آن بیان مسئله، سؤالات پژوهش، فرضیه‌ها و متغیرها ارائه شده است. در فصل دوم، مطالعات نظری با اشاره به مکتب رئالیسم و توجه به رئالیسم تدافعی بعنوان یکی از شاخه‌های مهم آن و همچنین در راستای آن نظریه موازنه تهدید مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت. در فصل سوم استراتژی امنیت ملی اوباما و ساختار و محورهای مهم آن اشاره خواهد شد. در فصل چهارم روابط ویژه آمریکا و اسرائیل و ابعاد مختلف آن واکاوی شده و در فصل پنجم جایگاه اسرائیل در سند استراتژی امنیت ملی آمریکا و محورهای مربوط به اسرائیل در این سند مورد بحث قرار می‌گیرد. فصل ششم به تأثیر اتحاد آمریکا-اسرائیل بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران در محدوده مورد توجه در استراتژی امنیت ملی اوباما، اختصاص یافته است. در فصل آخر نیز جمع‌بندی و نتیجه‌گیری ارائه خواهد شد.

فصل اول

کلیات

۱-۱) بیان مساله تحقیق

استراتژی‌های امنیت ملی آمریکا توسط رؤسای جمهوری این کشور به کنگره ارائه گردیده و راهبردها و سیاست‌های آن دولت را در عرصه‌های مختلف مشخص و رسماً اعلام می‌کند. استراتژی امنیت ملی اوباما نیز بیان‌گر راهبرد ایالات متحده نسبت به موضوعات گوناگون سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و امنیتی در سطوح داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی بوده است.

منطقه خاورمیانه یکی از محورهای مورد اشاره در سند امنیت ملی اوباما می‌باشد. علت این توجه پیوند خوردن مسائل و معضلات این منطقه با منافع و امنیت ملی آمریکا بوده که بخش قابل توجهی از این منافع، در همکاری گسترده در موضوعات مختلف با دوست نزدیک آمریکا یعنی اسرائیل و تعهد تزلزل ناپذیر نسبت به امنیت این رژیم تعریف شده است. از طرف دیگر، اوباما در این سند جمهوری اسلامی ایران را منشأ تهدیداتی می‌داند که بیشتر آن‌ها متوجه امنیت اسرائیل نیز می‌باشد. از این رو می‌توان گفت رویکرد امنیت ملی ایالات متحده در حوزه منطقه خاورمیانه با امنیت ملی اسرائیل اشتراکات فراوانی دارد.

لذا با توجه به جایگاه ایالات متحده در نظام بین‌الملل و تأثیرگذاری اتحاد آمریکا و اسرائیل بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران در مقطع حساس کنونی، در این پژوهش به دنبال آن هستیم تا استراتژی امنیت ملی آمریکا در دولت اوباما را مورد مطالعه قرار داده، ابعاد مختلف آن بویژه در مورد رژیم صهیونیستی را واکاوی نموده و تأثیرات آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران را احصا نماییم.

۲-۱) اهمیت موضوع تحقیق و انگیزه انتخاب آن

استراتژی یا دکترین امنیت ملی، در مفهوم وسیع‌تر آن در برگیرنده لایه‌های درون امنیتی و سطوح برون امنیتی بوده و علاوه بر محور نظامی، وجوه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و حتی زیست محیطی نیز در آن مورد توجه قرار می‌گیرند. در میان تمام دکترین‌های ناظر بر رفتار آمریکایی‌ها، جایگاه

دکترین امنیت ملی به دلیل قبول اصالت نفع و پیروی از مکتب لیبرال، در تنظیم دیگر دکترین‌ها نقش بنیادین دارد. تمام دکترین‌های نظامی، سیاسی، اقتصادی و حتی فرهنگی در سایه دکترین امنیت ملی در ایالات متحده قرار می‌گیرند و آیین‌های عمل در ساحت‌های گوناگون، متأثر از آیین عمل امنیت ملی است. (مطهرنیا، ۱۳۸۴، ۲۲ و ۲۶) لذا به منظور شناخت نوع دیدگاه و نحوه رفتار دولت آمریکا در دوره ریاست جمهوری باراک اوباما در قبال موضوعات مختلف منطقه خاورمیانه و بویژه جایگاه اسرائیل در سیاست‌های خاورمیانه‌ای این کشور، لازمست تا استراتژی امنیت ملی آن بعنوان راهبرد کلان آمریکا در خصوص این منطقه مورد بررسی قرار گیرد. بدیهی است با توجه به جایگاه ایالات متحده در نظام بین‌الملل و تأثیرپذیری بازیگران منطقه خاورمیانه از سیاست‌ها و عملکرد آن کشور و همچنین نقش اسرائیل بعنوان نزدیک‌ترین متحد منطقه‌ای آمریکا، مطالعه این حوزه و ارزیابی میزان تأثیرات این راهبردها بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران می‌تواند شناخت خوبی را جهت تحلیل وقایع و رویدادها حاصل نموده و راهکارهای مدیریت اوضاع را ارائه کند.

۱-۳) هدف‌های تحقیق

اوباما در وضعیتی پیروز انتخابات شد که مهندسی امنیتی آمریکا برگرفته از نگرش‌ها و انتخاب‌های تیم نومحافظه‌کاران حاکم بر کاخ سفید، به ویژه در خاورمیانه و به طور خاص در عراق، افغانستان و سرزمین‌های اشغالی نه تنها جواب نداده بود، بلکه تصویری معکوس و نامطلوب از چهره آمریکا بین بخش عظیمی از افکار عمومی داخل و خارج آمریکا به ویژه میان ملل مسلمان و جهان اسلام به جای گذارده بود. در این راستا توجه اوباما به چندجانبه‌گرایی، تعامل و بهره‌گیری از توان اقتصادی و دیپلماسی در کنار قدرت نظامی، رویکرد نوینی را در سیاست‌های آمریکا بویژه در منطقه خاورمیانه گشود. لذا در این پژوهش قصد داریم تا ضمن شناخت استراتژی کلان دولت اوباما در منطقه خاورمیانه، راهبرد امنیت ملی آمریکا در خصوص یکی از متحدین نزدیک این کشور یعنی اسرائیل و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران را مورد مطالعه و بررسی قرار دهیم.

۴-۱) سوالات و متغیرهای تحقیق

۱-۴-۱) سؤال اصلی

استراتژی امنیت ملی اوپاما بویژه نسبت به اسرائیل چگونه بوده و بر اساس جایگاه اسرائیل در این راهبرد، چه تأثیراتی متوجه امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران شده است؟

۱-۴-۲) سوالات فرعی

- ✓ خطوط کلی استراتژی امنیت ملی اوپاما به چه موضوعاتی توجه می‌کند؟
- ✓ منافع ملی آمریکا شامل چه مواردی است؟
- ✓ نظم بین‌المللی مطلوب اوپاما کدام است؟
- ✓ جایگاه اسرائیل در استراتژی امنیت ملی اوپاما چیست؟
- ✓ استراتژی امنیت ملی اوپاما و جایگاه اسرائیل در آن، چه تأثیری بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران دارد؟

۱-۴-۳) متغیرها

متغیر مستقل: استراتژی امنیت ملی اوپاما

متغیر میانجی: اسرائیل

متغیر وابسته: امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران

۵-۱) فرضیه تحقیق

استراتژی امنیت ملی اوپاما با تأکید بر رهبری آمریکا در نظام بین‌الملل از طریق همکاری با متحدین (بویژه اسرائیل)، تهدیدات علیه جمهوری اسلامی ایران را گریزناپذیر ساخته است.

۱-۶) تعریف اصطلاحات و مفاهیم کلیدی

۱-۶-۱) استراتژی

در یک مفهوم عام، استراتژی یا راهبرد به معنای طرح کلی بکارگیری منابع برای رسیدن به موقعیت مطلوب می‌باشد. در استراتژی سه عنصر اساسی وجود دارد که عمده‌تاً از سوی بیشتر صاحب‌نظران مطرح می‌شود:

➤ وجود هدف یا اهداف مشخص

➤ منابع یا ابزار و وسایل تأمین هدف

➤ شیوه تأمین هدف (یزدان‌فام، ۱۳۸۷، ۱۱)

در این راستا فرهنگ لغات و اصطلاحات وزارت دفاع آمریکا، «استراتژی امنیت ملی» را بدین صورت تعریف می‌کند:

«هنر و علم توسعه، کاربرد و هماهنگی ابزارهای قدرت ملی (دیپلماتیک، اقتصادی، نظامی و اطلاعاتی) برای تحقق اهدافی که در راستای منافع ملی هستند. این نوع استراتژی را استراتژی ملی یا استراتژی کلان نیز می‌خوانند.» (کاردان، ۱۳۹۰، ۱۸)

۱-۶-۲) اتحاد^۱

این مفهوم دربرگیرنده قرارداد رسمی، سری یا آشکار بین دو یا چند دولت است که در صورت بروز جنگ (تهدید) و نظایر آن برای کمک‌های سیاسی، نظامی و اقتصادی به یکدیگر متعهد می‌شوند. معمولاً دولت‌های تشکیل‌دهنده اتحاد، اهداف مشابهی در ابعاد سیاسی، اقتصادی، ایدئولوژی و فرهنگی دارند. اتحادها ممکن است کوتاه‌مدت یا درازمدت، ساده یا پیچیده باشند. همچنین ممکن است برای جلوگیری از یک جنگ یا پیروزی در یک جنگ شکل بگیرند. مفهوم اتحاد نمایان‌کننده طیف وسیعی از اهداف، انگیزه‌ها و تعهدات است. هرگاه دولت‌ها احساس کنند بدون قبول برخی

1. Alliance

تعهدات سیاسی، اقتصادی و نظامی قادر به مقابله با تهدیدات خارجی و یا دفاع از منافع ملی و تحقق اهداف سیاست خارجی خود نخواهند بود، به استراتژی اتحاد و روابط ویژه روی می‌آورند. لذا بطور کلی از منظر استفن والت، اتحاد نوعی رابطه رسمی یا غیررسمی مبتنی بر همکاری امنیتی میان دو یا چند دولت دارای حاکمیت است. (جعفری، ۱۳۸۹، ۲۹-۲۸)

۱-۶-۳) منافع ملی^۱

در فرهنگ روابط بین‌الملل، منافع ملی هدف بنیادی و تعیین‌کننده غایی تصمیم‌گیرندگان یک دولت در هدایت سیاست‌گذاری خارجی می‌باشد. مفاهیم حیاتی نظیر «صیانت از خود»^۲، استقلال، «تمامیت ارضی»^۳، امنیت نظامی، «رفاه اقتصادی»^۴ و ... در این راستا قابل ذکر است. بر اساس دیدگاه هانس مورگنتا، منافع ملی راهنمای اصلی دولتمردان است که در چارچوب قدرت تعریف می‌شود. لذا اهداف سیاست خارجی دولتمردان بر محور منافع ملی قابل تجزیه و تحلیل است. وی در اثر خود تحت عنوان دفاع از منافع ملی: نقدی بر سنجش سیاست خارجی آمریکا منافع ملی را تک‌ستاره راهنمای دولتمردان و معیاری برای تفکر و قاعده‌ای برای اقدام می‌داند. از نظر وی مفهوم منافع ملی است که نزدیکی و اتحاد دولت‌ها را فراهم می‌کند. (جعفری، ۱۳۸۹، ۳۰ و ۳۲)

۱-۶-۴) تهدید^۵

واقع‌گرایان در روابط بین‌الملل و مطالعات سیاست خارجی پیش‌بینی می‌کنند که نابرابری قدرت می‌تواند منجر به پندار از تهدید و حتی درگیری شود. یعنی اگر دولت (الف) بیش از دولت (ب) قدرت داشته باشد، دولت (ب) باید احساس خطر کند، زیرا هیچ چیز در نظام بین‌الملل آناارشی‌گونه، مانع از استفاده از زور دولت (الف) علیه دولت (ب) برای حل و فصل اختلاف بین آن‌ها نمی‌شود. (لطفیان، ۱۳۹۰، ۱۷۹-۱۷۸)

-
1. National Interests
 2. Self-preservation
 3. Territorial Integrity
 4. Economic Well-Being
 5. Threat

کارل روپر با جهت‌گیری تهدید علیه زیرساخت‌های حیاتی معتقد است تهدید هرگونه نشانه، حادثه یا شرایطی است که توان ایجاد خسارت و ضرر علیه یک دارایی را داشته باشد. (عبداله‌خانی، ۱۳۸۶، ۲۳)

اما تهدید از نظر استفن والت، افزون بر قدرت، ترکیبی از سایر عوامل نظیر توانایی‌های تهاجمی، قدرت نظامی، نزدیکی جغرافیایی و مقاصد تجاوزکارانه احتمالی می‌داند. منظور وی از تهدید صرفاً به میزان قدرت دولت‌ها بستگی ندارد، بلکه تصویری که دولت‌ها در روابط خود از تهدید دارند، مدنظر است. (جعفری، ۱۳۸۹، ۳۹)

۱-۶-۵) امنیت ملی^۱

مفهوم مهم دیگر «امنیت» است که بر اساس دیدگاه رابرت ماندل در کتاب چهره متغیر امنیت ملی، یک مفهوم چندوجهی بوده و به همین جهت، درباره معانی آن اختلاف نظر فراوانی وجود دارد. اما در متون سیاسی و روابط بین‌المللی غالباً آن را «فقدان تهدید نسبت به ارزش‌های اساسی یا نادر»^۲ تعریف می‌کنند. همچنین آنچه را که پس از جنگ جهانی دوم از آن بعنوان امنیت ملی یاد می‌کنند، حاکی از فقدان تهدید نسبت به ارزش‌های اساسی یک ملت است که با عنوان دولت-ملت شناخته می‌شوند. (کاردان، ۱۳۹۰، ۲۲)

لذا می‌توان گفت «امنیت ملی به سیاست‌گذاری عمومی برای حفظ تمامیت و حیات واحد دولت-ملت از طریق استفاده از قدرت سیاسی، نظامی، اقتصادی و اعمال دیپلماسی در زمان‌های جنگ و صلح اشاره دارد.» (طاهایی، ۱۳۹۲، ۲۴۰)

-
1. National Security
 2. Freedom From Threats To Core(Scarce) Values

۷-۱) روش تحقیق

روش تحقیق بصورت تحلیلی-توصیفی خواهد بود و به منظور افزودن بر غنای پژوهش، سعی خواهد شد تا از منابع دست اول و همچنین منابع خارجی بهره‌گیری گردد.

۸-۱) قلمرو تحقیق

این پژوهش به لحاظ موضوعی سه حوزه استراتژی امنیت ملی اوپاما، تبیین جایگاه اسرائیل در این سند و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران را مدنظر دارد. به لحاظ زمانی نیز دوره ریاست جمهوری باراک اوپاما (۲۰۰۹-تاکنون) را پوشش داده و تلاش می‌شود تا داده‌ها و اطلاعات مربوطه در این محدوده مورد بررسی قرار گیرد.

۹-۱) پیشینه و ادبیات تحقیق

بطور کلی می‌توان کارهای انجام شده در این موضوع را در سه قالب زیر دسته‌بندی نمود:

الف) استراتژی امنیت ملی آمریکا

در واقع منبع اصلی پژوهش، سند استراتژی امنیت ملی اوپاما است که در سال ۲۰۱۰ توسط کاخ سفید منتشر گردید. در این دکترین خطوط کلی استراتژی امنیت ملی، رویکرد استراتژیک، راه‌های پیشبرد منافع در چهار حوزه امنیت، شکوفایی ملی، ارزش‌ها و نظم بین‌المللی مطلوب مورد اشاره قرار گرفته است.

البته پیش از این، کمیسیون تدوین استراتژی امنیت ملی آمریکا نیز در سال ۱۳۸۱ اقدام به انتشار پروژه تحقیقاتی استراتژی امنیت ملی آمریکا در قرن ۲۱ نمود و در آن به بررسی وضعیت امنیتی جهان در بیست و پنج سال آینده، طراحی استراتژی امنیت ملی آمریکا متناسب با اوضاع جدید و بررسی عملکرد دستگاه‌های مختلف امنیتی برای اجرای مؤثر و صحیح این راهبرد و توصیه‌های

ضروری برای انجام اصلاحات در آنها را ارائه کرد. این اثر از آن جهت حائز اهمیت می‌باشد که یکی از بزرگترین پروژه‌های تحقیقاتی پیرامون مسائل استراتژیک و امنیتی آمریکا با مشارکت جمع کثیری از سیاستمداران و کارشناسان نظامی عالی‌رتبه و محققان برجسته بوده و بعنوان یک دستورالعمل سیاسی و امنیتی برای بکارگیری آن در امنیت ملی آمریکا به حساب می‌آید.

در خصوص آثار پژوهشگران داخلی در حوزه استراتژی امنیت ملی آمریکا و تبیین ابعاد مختلف آن، می‌توان به مجموعه مقالات گردآوری شده در «کتاب آمریکا ۱۰» اشاره نمود که به بررسی اسناد استراتژی امنیت ملی آمریکا پس از جنگ سرد به تفکیک رؤسای جمهور ایالات متحده می‌پردازد. در یکی از این مقالات خانم مهسا ماه‌پیشانیان به واکاوی سند استراتژی امنیت ملی اواما پرداخته و نقاط افتراق آن با سند استراتژی امنیت ملی جرج دبلیو بوش را برجسته می‌سازد. اگرچه این اثر در حوزه تشریح ابعاد مختلف سند امنیت ملی اواما قابل توجه است، لکن در دو حوزه این پژوهش یعنی جایگاه اسرائیل در این سند و همچنین تأثیرات موضوعات مرتبط با اسرائیل بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران اشاره‌ای نداشته است.

علاوه بر این کتاب‌های دیگری از جمله «کتاب آمریکا ۷» ویژه بررسی دکترین امنیت ملی آمریکا در قرن بیست و یکم و همچنین «راهبرد امنیت ملی آمریکا» قابل اشاره است که اگرچه نکات ارزشمندی را پیرامون اساس استراتژی‌های امنیت ملی آمریکا یادآور می‌شود، لکن به لحاظ زمانی مربوط به گذشته بوده و لذا سه محور مورد نظر در این پژوهش یعنی سند امنیت ملی اواما، جایگاه اسرائیل در این سند و همچنین تأثیرات موضوعات مرتبط با اسرائیل بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران را پوشش نمی‌دهد.

ب) روابط آمریکا-اسرائیل

در حوزه روابط آمریکا و اسرائیل مهم‌ترین منبع بهره‌گیری شده در این پژوهش، «منافع استراتژیک مشترک و اتحاد آمریکا-اسرائیل» نوشته دکتر علی‌اکبر جعفری می‌باشد که در ابتدای این اثر، دکتر جعفری نظریات موجود در روابط بین‌الملل را مورد بررسی قرار داده و سپس سیر تاریخی روابط